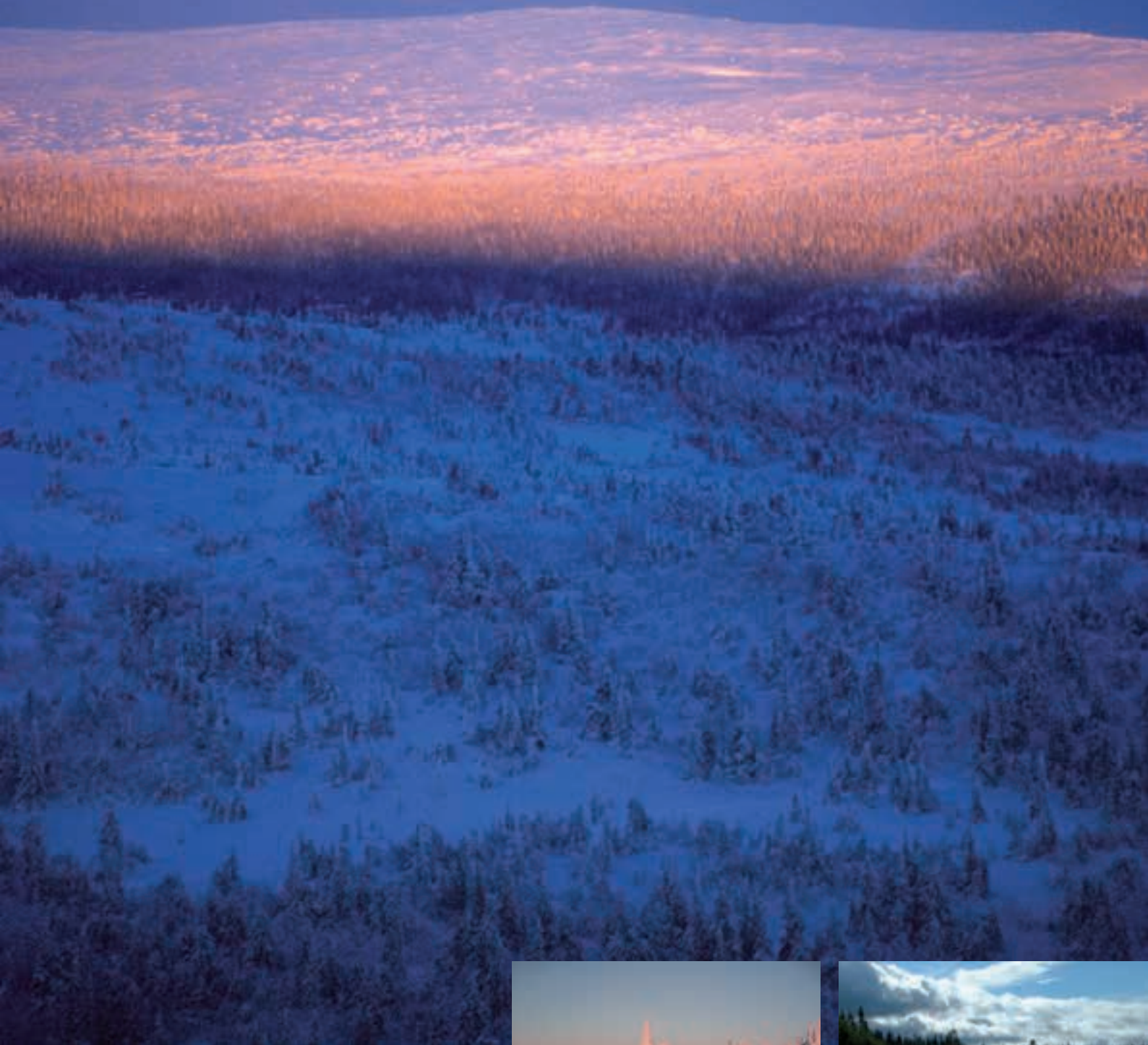

Årsberetning og regnskap 2017

Pihl as – en utmarkseiendom i Ringsaker

Forsidebilde: Arne K. Braaten
Trykk: Hamar Media avd. Nydal

STYRETS ÅRSBERETNING 2017

VIRKSOMHETEN OG HVOR DEN DRIVES

Pihl AS er en utmarkseiendom som utgjør en stor andel av fjellområdene i Ringsaker kommune. Arealet er på 250 000 daa, der 78 000 daa er produktiv skog. Hovedvirksomheten er fritidsbruk med hytteområder og turisme.

I Sjusjøen – Aksjøområdet ligger 1500 hytter med høy hyttestandard nær Sjusjøen. I Åstdalen og Ljøsheim er det 1300 hytter. De andre sektorer er skogbruk, jakt og fiske og drift av fjellveier.

Det er bruksrett til utmarksbeite som benyttes med et betydelig antall storfe og sau.

FORTSATT DRIFT

Styret bekrefter at forutsetningen for fortsatt drift er til stede og er lagt til grunn for årsregnskapet for 2017.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

Omsetningen i 2017 var på 58,7 mill kr, som er 7,6 mill kr lavere enn i 2016. Resultat før skatt er 23,6 mill kr. Årsresultatet etter skatt for 2017 er 18,2 mill kr, som er 6,9 mill kr lavere enn i 2016.

Selskapets total kapital pr. 31.12.2017 er 170,6 mill kr, tilsvarende pr. 31.12.2016 var 153,8 mill kr, en økning på 16,8 mill kr.

Egenkapitalen pr. 31.12.2017 er på 104,3 mill kr, og var ved forrige årsskifte på 98,4 mill kr. Dette gir en egenkapitalprosent på 61,1 % pr. 31.12.2017, mens tilsvarende ved forrige årsskifte var 64,0 %. Selskapets EPS (earning per share / fortjeneste pr aksje) er 41,44 i 2017, mens tilsvarende i 2016 var 57,22.

Det foreslås et utbytte på kr 28,00 pr aksje, som samlet utgjør 12,3 mill kr. De resterende 5,9 mill kr av årets overskudd overføres annen egenkapital for å bygge opp en kapitalreserve til

å kunne delta i utvikling og utbygging innenfor sektorene hytteområder og turisme.

Selskapet er aksjeselskap og fungerer godt i henhold til de lover og regler som gjelder. Selskapet driver ikke forsknings- eller utviklingsaktiviteter.

Styret mener at årsregnskapet for 2017 gir et rettviseende bilde av Pihl AS's eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat.

Det har ikke inntruffet hendelser etter balansetidspunktet 31.12.2017 som påvirker det framlagte regnskapsresultat.

ARBEIDSMILJØ

I administrasjon, vedlikehold av vei og tilsyn med hytteområdene er det 9 ansatte fordelt på 2 kvinner og 7 menn.

5 bomstasjoner og billettkontroll har engasjert 4 kvinner og 4 menn.

Korttidssykefraværet i 2017 er som tidligere år lavt, sykefravær inntil 3 dager utgjør 0,4 %. Lengre fravær med sykemelding er i 2017 på 0,8 %. Det har ikke vært skader eller ulykker av betydning påført gjennom arbeidsoppdrag.

Bedriften har innskuddsbasert kollektiv pensjonsforsikring som dekker kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Virksomheten har en klar holdning til at det ikke skal forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn eller etnisk bakgrunn, og målsettingen er en arbeidsplass og et arbeidsmiljø der det råder likestilling mellom kvinner og menn.

DET YTRE MILJØ

Pihl AS forurenser ikke det ytre miljø og legger vekt på at gjeldende lovbestemmelser og regler på dette feltet skal være standard for den type virksomhet som drives. Skogen i Pihl AS drives bærekraftig gjennom FSC-sertifisering av skogarealene på eiendommen.

Vannforsyning og avløp i hytteområdene følges opp i samarbeid med relevante offentlige instanser.

På Sjusjøen bygger Pihl AS ut offentlig vann- og avløpsnett på vegne av hytteeierne, mens Ringsaker kommune overtar driftsansvaret av fellesanlegget.

Sjusjøen, den 31. desember 2017 /
15. mars 2018

Marianne Olsson
styreleder

Asbjørn Bjørnstad
styremedlem

Anne Cathrine Blakstad
styremedlem

STYRETS TAKK

Styret vil takke alle som er ansatt eller beskjeftiget hos oss for god innsats og konstruktivt samarbeid i året som har gått.

Ole Martin Fjeldberg
nestleder

Gunnar Martinsen
styremedlem

Per Fineid
bestyrer

RESULTATREGNSKAP

		2017	2016
DRIFTSINTEKTER			
Skogen		4 318 862	3 817 848
Jakt og fiske	Note 7	501 667	521 381
Utleiehytter		101 526	-
Fjellveier		7 445 316	7 844 815
Tomtefeste		15 645 468	53 317 562
Innløsning		13 594 517	-
Tomtesalg/destinasjonstiltak		11 934 200	-
Servicetiltak		4 044 389	-
Andre inntekter		1 141 028	770 546
Sum driftsinntekter		58 726 973	66 272 152
DRIFTSKOSTNADER			
Innkjøpte varer og tjenester beregnet på videresalg		3 165 836	3 467 206
Lønn, arbeidsgiveravgift, andre sosiale kostnader	Note 2	8 302 572	6 655 641
Avskrivninger	Note 3	1 536 886	1 919 998
Annen driftskostnad		22 548 849	20 103 683
Sum driftskostnader		35 554 143	32 146 528
DRIFTSRESULTAT		23 172 830	34 125 624
Resultatandel RingsakFjellet Fritid AS	Note 7	217 675	-1 297 393
Renteinntekter		192 695	745 881
Andre finansinntekter		123 140	149 967
Rentekostnader		-24 108	-5 729
Andre finanskostnader		-76 850	-82 083
ORDINÆRT RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD		23 605 382	33 636 267
Skattekostnad	Note 5	5 379 756	8 469 488
ÅRETS RESULTAT		18 225 626	25 166 779
Disponering av årets resultat			
Avsatt til aksjeutbytte		12 313 644	12 313 644
Overført annen egenkapital		5 911 982	12 853 135
Sum disponert		18 225 626	25 166 779

BALANSE

		31.12.2017	31.12.2016
E I E N D E L E R			
ANLEGGSMIDLER			
Varige driftsmidler			
Fast eiendom	Note 3	4 415 302	5 525 693
Maskiner, anlegg	Note 3	4 625 334	4 185 449
Sum varige driftsmidler		9 040 636	9 711 142
Finansielle anleggsmidler			
Aksjer i datterselskaper	Note 7	45 935 889	45 935 889
Investering i aksjer og andeler i tilknyttede selskap	Note 7	4 382 856	1 494 181
Investering i andre aksjer og andeler		217 756	217 756
Lån til tilknyttede selskaper		0	50 000
Fordring Brøttum Almenning	Note 11	5 890 966	5 890 966
Fordring framtidige anleggsbidrag	Note 11	25 410 846	14 664 746
Sum finansielle anleggsmidler		81 838 313	68 253 538
Sum anleggsmidler		90 878 949	77 964 680
OMLØPSMIDLER			
Beholdninger	Note 8	29 625 306	26 256 662
Fordringer			
Kundefordringer		6 990 713	8 655 077
Fordring datterselskap		0	435 000
Fordring offentlige avgifter		825 095	0
Forskuddsbetalte kostnader og andre fordringer		3 494 363	1 677 545
Sum fordringer		11 310 171	10 767 622
Bankinnskudd	Note 9	38 809 701	38 767 582
Sum omløpsmidler		79 745 178	75 791 866
SUM EIENDELER		170 624 127	153 756 546

		31.12.2017	31.12.2016
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Aksjekapital (439 773 aksjer a pålydende kr 20)	Note 4	8 795 460	8 795 460
Overkursfond		2 198 025	2 198 025
Sum innbetalt egenkapital		10 993 485	10 993 485
Annen egenkapital		93 318 990	87 407 010
Sum opptjent egenkapital		93 318 990	87 407 010
Sum egenkapital	Note 6	104 312 475	98 400 495
GJELD			
Avsetning for forpliktelser			
Forpliktelse knyttet til VA-utbygging	Note 11	6 059 000	6 059 000
Utsatt skatt	Note 5	9 941 519	10 096 156
Sum avsetning for forpliktelser		16 000 519	16 155 156
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		9 366 813	3 492 230
Betalbar skatt	Note 5	5 344 084	9 908 790
Skyldige offentlige avgifter		0	734 476
Utbytte og konsernbidrag		12 350 795	12 326 483
Annen kortsiktig gjeld	Note 11	23 249 441	12 738 916
Sum kortsiktig gjeld		50 311 133	39 200 895
Sum gjeld		66 311 652	55 356 051
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		170 624 127	153 756 546

Sjusjøen, den 31. desember 2017 / 15. mars 2018

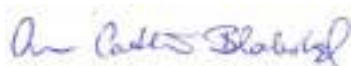
Marianne Olsson
styreleder

Ole Martin Fjeldberg
nestleder

Asbjørn Bjørnstad
styremedlem

Anne Cathrine Blakstad
styremedlem

Gunnar Martinsen
styremedlem

Per Fineid
bestyrer

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

	2017	2016
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER		
Ordinært resultat før skattekostnad	23 605 382	33 636 267
Årets betalte skatt	-10 099 099	-6 228 764
Avskrivninger	1 536 886	1 919 998
Resultat ved salg av driftsmidler	2 319 200	0
Resultatandel tilknyttet selskap	-389 676	-1 297 393
Utbetalt fra tilknyttet selskap	0	87 797
Endring i lager / anlegg under oppføring	-3 368 644	281 743
Endring i kundefordringer	1 664 365	-2 083 951
Endring i leverandørgjeld	5 874 582	-4 009 158
Endring i andre tidsavgrensingsposter	-3 126 966	1 105 409
Netto kontantstrøm fra virksomheten	18 016 030	23 411 948
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER		
Investeringer i varige driftsmidler	-3 185 580	-835 542
Nedgang (+) / økning (-) i langsiktige lån	0	0
Ansvarlig lån til datterselskaper	0	17 710 470
Tilgang aksjer / andeler	-2 499 000	-39 584 607
Salg av varige driftsmidler (salgssum)	0	0
Netto endringer andel VA-avtale	0	0
Netto kontantstrøm fra investeringer	-5 684 580	-22 709 679
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER		
Utbetalt utbytte	-12 289 331	-9 235 233
Netto kontantstrøm fra finansieringsvirksomhet	-12 289 331	-9 235 233
Netto endring i likvider gjennom året	42 119	-8 532 964
Kontanter og bankinnskudd 01.01.	38 767 582	47 300 546
Kontanter og bankinnskudd 31.12.	38 809 701	38 767 582
Årets endring	42 119	-8 532 964

NOTER TIL REGNSKAPET 2017

NOTE 1 - REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Tjenester inntektsføres etter hvert som de leveres.

Det er brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelsen av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelsen av årsregnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med 23 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode er utlignet og nettoført.

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets økonomiske levetid. Skog og annen grunn er ikke bokført i selskapets balanse.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

Aksjer i RingsakFjellet Fritid AS og andel i Ringsaker Jakt- og Fiskeområde DA er vurdert etter egenkapitalmetoden. Dette innebærer at Pihl AS sin resultatandel og andel av selskapets egenkapital er inntatt i regnskapet. Andre aksjer er vurdert til laveste av kostpris eller ved verdifall som forventes ikke å være forbigående til antatt virkelig verdi.

Beholdninger er vurdert til laveste av anskaffelseskost og netto salgsverdi.

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene.

Pensjonsordninger finansiert via forsikrede ordninger er ikke balanseført. Pensjonspremien ansees i disse tilfeller som pensjonskostnad og klassifiseres sammen med lønnskostnader. Selskapet har pr. 31.12.2017 ingen ansatt som er tilknyttet den gamle AFP-ordningen.

NOTE 2 – ANSATTE, GODTGJØRELSE, LÅN TIL ANSATTE M.V.

Lønnskostnader består av følgende poster:	2017	2016
Lønninger	6 658 326	5 479 416
Folketrygdavgift	1 039 068	855 700
Pensjonskostnader	341 665	236 520
Andre lønnskostnader	263 513	84 005
Sum lønnskostnader	8 302 572	6 655 641
Gjennomsnittlig antall årsverk	9	8

Selskapet er pliktig til å ha tjenstepensjon etter Lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordning er sikret i forsikringsselskap og oppfyller kravene i loven.

Godtgjørelser:	Daglig leder	Styret
Lønn / honorarer	959 582	385 000
Andre ytelser	47 868	22 970
Pensjonspremie	73 036	

Honorar til revisor er kostnadsført med kr 155 230 ekskl. mva. Honoraret gjelder samlet for både revisjon og årsoppgjørsbistand.

NOTE 3 – VARIGE DRIFTSMIDLER

	Maskinpark	IT-utstyr/ Inventar	Tomter/ Bygninger	Sum
Anskaffelseskost 01.01.2017	12 807 051	2 606 530	7 448 818	22 862 401
Tilgang 2017	560 456	1 196 485	1 428 639	3 185 580
Avgang 2017	0	0	2 769 620	2 769 620
Samlet anskaffelseskost 31.12.2017	13 367 507	3 803 015	6 107 837	23 278 361
Samlede avskrivninger 31.12.2017	10 361 056	2 184 132	1 692 535	14 237 723
Bokført verdi 31.12.2017	3 006 451	1 618 883	4 415 302	9 040 636
Årets avskrivninger	940 156	376 900	219 830	1 536 886
Prosentats avskrivninger	12,5 – 20 %	25 %	4 – 5 %	

NOTE 4 – AKSJONÆRER

Selskapet har pr. 31.12.2017 i alt 789 aksjeeiere.

Ingen kan etter selskapets vedtekter eie mer enn 2 % av aksjene i selskapet. Det er en aksjeklasse i selskapet.

Aksjer eid av styret og daglig leder:	Antall aksjer	Eierandel
Marianne Olsson (styreleder)	3 325	0,76 %
Asbjørn Bjørnstad	1 743	0,40 %
Ole Martin Fjeldberg	1 296	0,29 %
Anne Cathrine Blakstad	1 225	0,28 %
Gunnar Martinsen	5 596	1,27 %
Per Fineid (daglig leder)	173	0,04 %

NOTE 5 – SKATTEKOSTNAD

Betalbar skatt:	2017	2016
Årets resultat før skatt	23 605 382	33 636 267
Poster som ikke er fradragsberettiget/skattepliktig	35 988	189 744
Resultatandel tilknyttet selskap	-217 675	1 297 393
Endring i midlertidige forskjeller	-1 156 680	4 511 756
Grunnlag betalbar skatt	22 267 015	39 635 160
Konsernbidrag	0	0
Grunnlag betalbar skatt etter konsernbidrag	22 267 015	39 635 160
Betalbar skatt i balansen		
Betalbar skatt i resultatet	5 379 756	9 908 790
Betalbar skatt konsernbidrag	0	0
Sum betalbar skatt i balansen	5 379 756	9 908 790

Utsatt skatt:	31.12.2017	31.12.2016	Endring
Oversikt over midlertidige forskjeller:			
Utsatt skatt knyttet til gj.snittligning skog	-1 674 628	-2 281 009	
Gevinst-/tapkonto	50 332	62 915	
Betinget skattefritak innløsning festetomter	24 590 296	21 270 296	
Midlertidig forskjell varige driftsmidler	2 115 882	4 781 240	
Midlertidig forskjell varige utviklingsprosjekter	18 333 874	18 333 874	
Midlertidig forskjell kunder	-191 700	-100 000	
Netto grunnlag	43 224 056	42 067 315	
Utsatt skatt – 23 % (24 %)	9 941 519	10 096 156	-154 637

Alle midlertidige forskjeller kan utlignes.

Årets skattekostnad består av:	2017	2016
Betalbar skatt	5 344 084	9 908 790
Korreksjon avvik	190 309	109 310
Endring utsatt skatt	-154 637	-1 548 612
Netto skattekostnad	5 379 756	8 469 488

NOTE 6 – EGENKAPITAL

	Aksjekapital	Overkursfond	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 31.12.2016	8 795 460	2 198 025	87 407 010	98 400 495
Årets resultat			18 225 626	18 225 626
Avsatt til utbytte			-12 313 644	-12 313 644
Egenkapital 31.12.2017	8 795 460	2 198 025	93 318 990	104 312 475

NOTE 7 – AKSJER/ANDELER TILKNYTTET SELSKAP

	Eierandel	Kontorkommune	Kostpris	Bokført verdi
Pihl Eiendom AS	100,0 %	Ringsaker	11 572 898	11 572 898
Sjusjøen Sentrum AS	100,0 %	Ringsaker	100 000	100 000
Graaten AS	100,0 %	Ringsaker	34 262 991	34 262 991
Sum aksjer i datterselskaper				45 935 889
Destinasjon Sjusjøen SA		Ringsaker	12 000	12 000
RingsakFjellet Fritid AS	49,0 %	Ringsaker	10 499 000	3 653 273
Ringsaker Jakt og Fiskeområde DA	43,0 %	Ringsaker		717 583
Balanseført verdi 31.12.2017				4 382 856

Opplysninger om mellomværende m/datterselskaper	Pihl Eiendom AS	Graaten AS	Sjusjøen Sentrum AS
Kortsiktig fordring	88 468	233 531	20 615
Langsiktig fordring	0	0	0
Kortsiktig gjeld	0	221 374	0
Langsiktig gjeld	0	0	0
Betydelige transaksjoner (husleie)	355 283	0	0

Opplysninger om andre selskaper	RingsakFjellet Fritid AS	RJFO DA
Kostpris	10 499 000	
Bokført verdi 31.12.2016	936 598	545 583
Nytegning av aksjer i 2017	2 499 000	
Netto andel av resultat 2017	217 675	172 000
Balanseført verdi 31.12.2017	3 653 273	717 583

Resultat RingsakFjellet Fritid AS er inntatt under finansposter, mens resultat fra Ringsaker Jakt og Fiskeområde DA er inntatt under driftsinntekter jakt og fiske.

Pihl Eiendom AS ble stiftet i 2012 med Pihl AS som eier av 100 % av aksjene. I forbindelse med bygging av nytt administrasjonsbygg på Sjusjøen med Pihl Eiendom AS som byggherre, ga Pihl AS gitt et ansvarlig lån til Pihl Eiendom AS på kr 7 500 000. I 2015 ga Pihl AS gitt et ansvarlig lån til Pihl Eiendom AS på kr 3 185 200 i forbindelse med bygging av utleiehytte på gnr 527, bnr 358, Sjusjøen Pihl 4695. Lånene ble konvertert til aksjekapital i Pihl Eiendom AS i 2016.

Pihl AS ervervet aksjene i Even Graaten AS pr. 01.02.2014, selskapet endret navn til Graaten AS i 2015. Graaten AS er hjemmelshaver til festeretten på gnr. 527, bnr. 1, fnr. 134 m.fl. på Sjusjøen. Selskapet er eier av bygningene som leies ut som Kiwi-butikk, og har langsiktig leieavtale med Norgesgruppen AS. I forbindelse med overtakelse av Graaten AS ble forpliktelser som selskapet hadde, innfridd av Pihl AS og omgjort til to ansvarlige lån til selskapet med kr 2 048 548 og 4 976 721. Lånene ble konvertert til aksjekapital i 2016. I tillegg tilførte Pihl AS ny kapital til Graaten AS i 2016 ved kontantinskudd på kr. 23 000 000.

NOTE 8 – SPESIFIKASJON AV BEHOLDNINGER

	31.12.2017	31.12.2016
Beholdning av grus	921 284	1 840 144
Beholdning av veisalt	82 560	91 585
Beholdning av rør	49 000	0
Hytter/eiendommer for videresalg og i arbeid	18 333 874	18 333 874
Anlegg under oppføring	10 238 588	5 991 059
Sum	29 625 306	26 256 662

NOTE 9 – BUNDNE MIDLER

I posten inngår bundne bankinskudd av skattetrekksmidler med kr 354 643.

NOTE 10 – PANTSTILLELSER / GARANTIER

	31.12.2016	31.12.2017
Gjeld sikret ved pant	0	0

Pihl AS har i forbindelse med avtale om utbygging av hovedledning VA mellom Sjusjøen og Moelv avgitt garantier overfor Ringsaker kommune med til sammen kr 7 320 000 med utløp 31.12.2024.

Pihl AS har stilt selvskyldnerkausjon for et lån fra DNB Bank ASA på kr 700 000 til Storåsen AS, 2612 Sjusjøen.

NOTE 11 – FORPLIKTELSER KNYTTET TIL HOVEDLEDNING VA MELLOM SJUSJØEN OG MOELV

Sammen med Ringsaker Almenning og Brøttum Almenning har Pihl AS i 2010 inngått avtale med Ringsaker kommune om å bygge hovedledning for vann og avløp fra Sjusjøen til Moelv. Basert på avtalens kostnadsoverslag var Pihl AS sin forpliktelse knyttet til denne avtalen med kommunen på kr 20 700 000.

Forpliktelsen skal dekkes inn ved framtidige anleggsbidrag fra brukere av ledningsnettet. Det er antatt at framtidige anleggsbidrag vil dekke Pihl AS sin forpliktelse hensyntatt renteelementet. Ettersom innbetalingene ligger fram i tid er denne fordringen oppført under finansielle anleggsmidler. Balanseført beløp pr 31.12.2017 utgjør kr 25 410 846.

På grunn av Brøttum Almenning's økonomiske situasjon på avtaletidspunktet har Ringsaker Almenning og Pihl AS inngått avtale om at deler av Brøttum Almenning's forpliktelse skal forskuddsbetales av Pihl AS og Ringsaker Almenning. Det har i 2017 ikke vært betalt andel av denne forpliktelsen til Ringsaker kommune, slik at Pihl AS sin andel av den opprinnelige forpliktelsen pr 31.12.2017 utgjør kr 3 850 000 for fase 1 og fase 2 samlet. Brøttum Almenning har i 2017 innbetalt 22,8 mill kr til nedregulering av den forskuttering Pihl AS, Ringsaker Almenning og Ringsaker kommune har foretatt for Brøttum Almenning sin forpliktelse ihht avtalen. Samlet innbetalt pr 31.12.2017 står på rentebærende konto i Ringsaker kommune for senere fordeling mellom partene.

I henhold til avtalen deler grunneierne det økonomiske ansvaret for eventuell overskridelse av den kostnadsberegning som ligger i avtalen. Gjennom kostnadsoppfølging og estimat på overskridelser er dette pr. 31.12.2017 anslått til ca 45 mill kr. Pihl AS sin andel av dette er 13,4 mill kr, som pr. 31.12.2017 er balanseført som fordring på framtidige tilknytningsbidrag og kortsiktig gjeld til Ringsaker kommune. Forskutteringsansvar for Brøttum Almenning sin andel av prisstigning, som var estimert pr. 31.12.2016 til 1,9 mill kr, er pr. 31.12.2017 balanseført som fordring på Brøttum Almenning og kortsiktig gjeld til Ringsaker kommune. Brøttum Almenning sin andel av prisstigning som er estimert pr 31.12.2017 er ikke tatt inn i Pihl AS sitt regnskap pr. 31.12.2017, da det er forutsatt at dette gjøres opp direkte fra Brøttum Almenning til Ringsaker kommune.

Slutføring av fase 1 i VA-utbyggingen er forsinket. Arbeidet med prosjektet ble ferdigstilt i 2017, og det endelige økonomiske oppgjøret knyttet til fase 1 vil bli gjennomført i 2018.

Etter avtalen er status på forpliktelsen pr 31.12.2017 slik:	Eget tilskudd	Andel Brøttum Almenning	Samlet
Betalt i 2011	5 450 000	2 139 080	7 589 080
Betalt i 2012	5 450 000	2 139 080	7 589 080
Forfall i 2018 inntatt under annen kortsiktig gjeld	5 450 000	2 141 000	7 591 000
Fase 2 avtales nærmere	4 350 000	1 709 000	6 059 000
Sum utbetalinger etter 2017 inntatt under langsiktig gjeld	4 350 000	1 709 000	6 059 000
Sum alle utbetalinger	20 700 000	8 130 080	28 830 080
Estimert ansvar for overskridelser/prisstigning under annen kortsiktig gjeld	13 409 000	1 953 000	15 362 000

Til generalforsamlingen i Pihl AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Pihl AS' årsregnskap som viser et overskudd på kr 18 225 626. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig

for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokførings-skikk i Norge.

Hamar 20. mars 2018
KPMG AS

Thore Kleppen
Statsautorisert revisor

VIRKSOMHETEN I 2017

STYRENDE ORGANER

Pihl AS holdt generalforsamling på Tingvang, Moelv, torsdag 6. april 2017. 86 stemmeberettigede var representert, derav 15 med fullmakt.

STYRET

Styret har etter generalforsamlingen i 2017 bestått av:

Marianne Olsson, styreleder
Ole Martin Fjeldberg, nestleder
Anne Cathrine Blakstad, styremedlem
Asbjørn Bjørnstad, styremedlem
Gunnar Martinsen, styremedlem

Varamedlemmer:

1. Carsten Bakke
2. Morten Kongsrud
3. Mattis Dobloug

Det er i 2017 gjennomført 12 styremøter og behandlet 99 saker.

UTVALG OG REPRESENTASJON

Valgkomiteen for årsmøtet i 2018

Ringsaker:

-medlem: Ola Bratberg
-varamedlem: Anne Skyberg Røseng

Nes:

-medlem: Stine Mølstad
-varamedlem: Andreas R. Berg

Brøttum:

-medlem: Anne Mæhlum, leder
-varamedlem: Kari Lier

Veldre:

-medlem: Anders Storlien
-varamedlem: Ole Johan Brandstad

Beiteutvalget for Ringsakfjellet

I henhold til Beitebruksreglene er bestyreren i Pihl AS fast styremedlem og sekretær.

Ringsaker Jakt- og Fiskeområde DA (RJFO)

I 2017 har Per Fineid vært styreleder og Anne Cathrine Blakstad styremedlem. Marianne Olsson har vært varamedlem til styret.

Mjøsen Skog BA

Per Fineid møtte i 2017 for Pihl AS og Furnes Almenning i Mjøsen Skog BA sitt representantskap og årsmøte.

RingsakFjellet Fritid AS

Styrerepresentanter fra Pihl AS har vært Ole Martin Fjeldberg, som også har vært styreleder, og Per Fineid som styremedlem. Marianne Olsson har vært vararepresentant til styret.

Samarbeidsutvalget for

Ringsakerallmenningene og Pihl AS

Styreleder Marianne Olsson og bestyrer Per Fineid har møtt for Pihl AS, med Ole Martin Fjeldberg som vararepresentant. Sekretariatet har fra sommeren 2013 vært tillagt Nes Almenning.

Destinasjon Sjusjøen SA

Pihl AS har vært representert i styret ved Per Fineid, som har vært styreleder i 2017.

Pihl Eiendom AS

Styremedlemmene i Pihl AS utgjør også styret i Pihl Eiendom AS.

Graaten AS

Marianne Olsson, Ole Martin Fjeldberg og Per Fineid er styremedlemmer. Reinert Seljeskog er innleid styreleder.

Sjusjøen Sentrum AS

Marianne Olsson og Per Fineid er styremedlemmer. Reinert Seljeskog er innleid styreleder.

Velforeninger i hytteområdene

Bestyrer Per Fineid er kontaktperson.

ADMINISTRASJON

Pihl AS leier kontorlokaler av Pihl Eiendom AS i «Pihl-bygget» på Sjusjøen. Brøttum Almenning og Destinasjon Sjusjøen SA er også leietakere i bygget.

PERSONAL

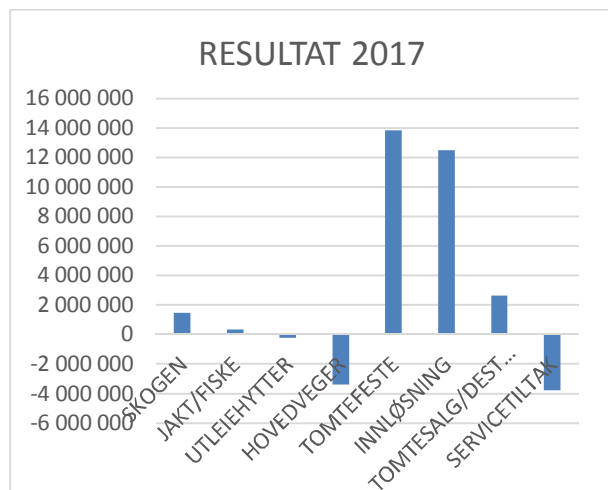
I administrasjon, vedlikehold av vei og tilsyn er det 9 ansatte fordelt på 2 kvinner og 7 menn. Fem bomstasjoner og billettkontroll har engasjert 4 kvinner og 4 menn. Bomstasjonen ved Brumund Sag har vært manuelt betjent hele året, mens Elgåsen og Øvre Åstbru har vært sesongbetjent. Bomstasjonene ved Bergundhaugen og på Storåsen har betalingsautomat.

En person er på engasjementsavtale i 40 % stilling for arbeid med innløsning av festetomter. Pihl AS dekker oppgaver knyttet til skog og utmark ved kjøp av tjenester fra RJFO tilsvarende 40 % av stillingsressursen til utmarkslederen i RJFO.

ØKONOMI

Årsregnskapet for 2017 er avsluttet med et driftsresultat på kr 23 172 830, og et årsresultat etter finansposter og skattekostnad på kr 18 225 626.

I forbindelse med rullering av strategiplan og utarbeidelse av budsjett for 2017, ble selskapets inndeling i virksomhetsområder endret, slik at det nå rapporteres på følgende områder: Skogbruk, Jakt/fiske, Utleiehytter, Hovedveger, Tomtefeste, Innløsning av tomter, Tomtesalg/destinasjonstiltak og Servicetiltak. Årets driftsresultat på samlet kr 23 172 830 fordeler seg som følger på virksomhetsområdene:

Oversikt over økonomi i virksomhetsområdene

Det økonomiske resultatet for skogsdriften er bedret med kr 864 000 i forhold til 2016. Avvirket kvantum var i 2017 9 230 m³ mot 10 709 m³ i 2016. Gjennomsnittsprisene i 2017 var litt høyere enn året før, og driftskostnadene er noe redusert i forhold til 2016.

Driften av jakt og fiske administreres gjennom Ringsaker Jakt og Fiskeområde, med økonomisk oppgjør ved årsslutt. I 2017 er det noe økning i inntekter fra hjortevilt/rein, og småviltjakt, mens salg av fiskekort har gått litt ned fra 2016. Samlet økonomisk resultat for jakt og fiske i 2017 på kr 308 427, er kr 31 000 høyere enn foregående år.

Driften av Utleiehytter er i en etableringsfase, der det utvikles et tilbud om leie av koier/hytter hovedsaklig gjennom I-Natur. Det økonomiske resultatet i 2017 på minus kr 244 055 bærer preg av at dette er et oppstartsår, og det framtidige målet er en utleiefrekvens som gir positivt driftsresultat for virksomhetsområdet.

Virksomhetsområdet Hovedveger omfatter drift og vedlikehold av fjellvegene utenom hytteveger. Inntektene fra bomavgifter i 2017 har øket med 1,8 % fra 2016. Det har også i 2017 vært gjennomført flere store vedlikeholdsprosjekter som preger kostnadssiden, bl a:

- reparasjon Kvarstaddammen: kr 810 000,
- utbedring av grøfter/stikkrenner: kr 460 000.

Våren og sommeren 2017 var det i flere omganger ekstremvær med mye nedbør på kort tid som bidro til flom og betydelig skade på veinettet. Merkostnader knyttet til dette utgjør 860 000 kr, og sammen med nevnte vedlikeholdsprosjekter bidrar dette til et negativt økonomisk resultat for driften av fjellvegene i 2017 på kr 3 419 332.

Resultat for virksomhetsområdet Festeavgift er stabilt, og årlige justeringer består nå i hovedsak av KPI-justering på festekontrakter. For virksomhetsområdet Innløsning av tomter vil det være noe større årlige variasjoner, avhengig av

hvor mange innløsnings saker som gjennomføres og i hvilke områder innløsningstomtene ligger.

(tall i hele 1 000)	2017	2016
Festeavgiftsinntekt	15 393	14 853
Innløsningsinntekt	13 543	4 235

Virksomhetsområdet Tomtesalg/destinasjonstiltak vil ha årlige svingninger avhengig av tilgang til ferdig regulerte tomteområder. Salgsinntektene i 2017 gjelder salg av de siste fortettingstomtene på Storåsen, og utgjør kr 11 988 074. Driftskostnadene er preget av Pihl AS sin andel til bygging av gang- og sykkelveg gjennom Sjusjøen sentrum. Tilskudd til drift av Destinasjon Sjusjøen SA utgjør kr 625 000 også for 2017. Det er også kostnadsført et tap ved realisasjon av Sport 1-bygget på Sjusjøen med 2 319 000 kr.

I 2017 innførte Pihl AS serviceavgift for festetomter. Fra før var det etablert ordning med serviceavgift for selveiertomter og leiligheter. Virksomhetsområdet Servicetiltak finansieres i hovedsak gjennom serviceavgift som ble innført for alle hytter i 2017. På tross av en del motstand mot innføringen av serviceavgift, er over 90 % av den pliktige del av serviceavgiften betalt. Samlet fakturert serviceavgift for 2017 var kr 3 633 472. Frivillig innbetalt andel til skiløyper er overført til Sjusjøen og Omegn Skiforening med kr 884 900 inkl mva. På kostnadssiden er hovedpostene som følger:

- Drift og vedlikehold hytteveier: 1 560 000 kr
- Drift og vedlikehold vannanlegg: 450 000 kr
- Drift og vedlikeh. av skiløyper: 1 680 000 kr

SKOGEN

MILJØ

Pihl AS er medlem av Mjøsen Skogs FSC™ gruppe-ordning (FSC-C103764) og skogforvaltningen på eiendommen skjer i tråd med FSC Prinsipper og Kriterier. Mjøsen Skogs gruppeordning er FSC sertifisert av Soil Association Woodmark.

I tillegg er Pihl AS medlem av Mjøsen Skogs PEFC gruppe-ordning, og følger Norsk PEFC Skogstandard.

Pihl AS har egen forvaltningsplan og skogbruksplan for eiendommen. Planene inkluderer kartlegging og beskrivelse av miljø-, kulturminne- og flerbrukshensyn. Planene blir revidert regelmessig. Siste skogtakst viser en beregnet tilvekst på ca 16 000 m³.

Følgende verneområder berører Pihl AS: Hemmeldalen Naturrestat (30 000 daa), Endelausmyrene (3 500 daa) og Storstillia (5 000 daa) som er administrativt fredet. I tillegg MIS figurer (4 700 daa).

BIOLOGISK VIKTIGE OMRÅDER

Nøkkelbiotoper: Sommeren 2004 ble det registrert miljøkvaliteter etter Landbruksdepartementets opplegg «Miljøregistrering i skog» (MIS). Etter utvalgsmøte er det besluttet avsatt 4 700 daa, ca 1,4 % av produktivt areal. Flere vernehensyn er konsentrert i administrativt vernet område Storstillia på totalt 4 300 daa. Ved gjennomføring av skogbrukstiltak gjøres det en «før og etter»-vurdering. I dette ligger konsultasjon av aktuelle miljødatabaser, og kort beskrivelse med henvisning til forvaltningsplan.

AKTIVITETER

Hogst og skogkultur-metoder: Det ble i 2017 avvirket 9 230 m³. Hovedhogsten ble utført ved Bekkeli. I tillegg er det gjennomført fjellskoghogst i området mellom Hamarsetra og Olshølen. Det er plantet 20 000 planter med hovedplanting ved Flyplassvegen, og noe suppleringsplanting.

Friluftsliv, tur- og skiløyper: Det er i fjellområdene ryddet langs enkelte eksisterende løyper og stier. Ingen større nyanlegg i 2017.

Jakt og fiske: Forvaltning av jakt og fiske er tillagt RJFO som har egen årsberetning og regnskap.

Skogsbilveger: Det er gjennomført grøfting og vegvedlikehold av et betydelig antall km

skogsbilveger. Arbeid med etablering/reparasjon av snuplasser for tømmerbiler har fortsatt også i 2017.

Hyttefelt / turisme: Det er ikke etablert nye hyttefelt i 2017. Det er gjennomført fradeling av til sammen 7 hyttetomter på Kuåsen, Elgåsen og Skvldra.

Massetak: Det er tatt ut 10 620 m³ løsmasser fra godkjente massetak til vedlikehold av eget vegnett.

SOSIALE ASPEKTER/REPRESENTASJON

Pihl har vært representert i årsmøtene til Sjusjøen og Omegn Skiforening, Sjusjøen Vel, Ljøsheim og Omegn Vel, og Elgåsen, Aksjøen og Kuåsen Vel. Videre har det vært kontaktmøter, samtaler og korrespondanse med de andre velforeningene, dvs ytterligere 5 velforeninger. Det er også gjennomført ett kontaktmøte og jevnlig kontakt gjennom året med Hamar og Hedemarken Turistforening.

Håvard Kraabøl er hovedentreprenør for skogsdrifter.

OVERVÅKNING

- Det føres årlig kontroll med nøkkelbiotoper, verneområder, HCVF(miljørapport, driftskontroll som rapporteres til SNO).
- Foryngelseskontroll fra kommunal skogmyndighet.
- Beiteressursen overvåkes og forvaltes i samarbeid med bygdeallmenningene i Ringsaker. Gjennom egne beitebruksregler sikres det at beiteressursen forvaltes bærekraftig. Arbeidet med kartlegging av elgbeitet i Ringsaker kommune som ble igangsatt i 2015 viste at beiteproduksjonen er registrert som svært lav, spesielt for vinterbeitet. Resultatet følges opp i Samarbeidsutvalget for Ringsaker-allmenningene.
- Årlig kontakt med lokaler avdelinger som driver jaktkurs mm.
- Vannkvaliteten overvåkes med årlige PH-prøver fra utvalgte vann. Erosjons- og flomproblemer er ubetydelige.
- Skogansvarlig følger opp og overvåker

fremmede arter/skadegjørere (hyll, beiteskader, snutebilleskader, granrustsopp, granbarkbille, bjørkemåler mv.).

VURDERING AV EVENTUELLE ENDRINGER I FLORA OG FAUNA

- Det er fortsatt ganske betydelig beitetrykk fra husdyrbeite. Dette følges opp i henhold til det som er nevnt under punktet overvåkning.
- Det er ikke registrert uhell / avvik knyttet til miljøverdier eller på andre relevante områder.

Gjødsling med helikopter

TALL/STATISTIKK

- Økonomisk oversikt finnes i egne oppstillinger i årsmeldingen.
- Hogd kvantum er i all hovedsak gran, som fordeler seg på 52 prosent sagtømmer og 48 prosent massevirke/annet.
- Markberedning, det er benyttet lassbære med aggregat for markberedning.
- 20 000 planter, norske. Plantene er behandlet med Merit Forest mot snutebiller.
- Det er i 2017 gjennomført gjødsling ved Bekkeli. Det er ikke sprøytet på eiendommen i 2017.
- Det er foretatt grøfterensk og vegutbedring etter hogst.
- Det er foretatt vedlikehold og opprusting av skogsbilveger. Grøfting, skifte av stikkrenner, og utbedret/bygd nye snuplasser for tømmerdrifter.

AVVIRKNING

Tømmer- salg	2017			2016		
	M ³	%	Pris /m ³	M ³	%	Pris/ m ²
Skurtømmer	4 798	52	486	4 592	43	482
Massevirke	4 020	44	210	5 755	54	200
Annet	412	4		362	3	
Sum	9 230			10 709		

SETERRETEN

Forvaltningen av setrene er regulert ved egen avtale fra 1967 med Seterlaget for Pihl AS.

Per Dolven har vært leder i Seterlaget for Pihl AS. Det er også i 2017 gjennomført kontaktmøte med Seterlaget.

Pihl AS har sammen med seterlaget i Pihl jobbet for å sikre de seterberettigedes rett til å bygge seterhus på seterløkka.

SETERBRUKET

Det ble i 1993 fastsatt regler for bruksrettsytelser til setrene. Reglene ble noe justert i 2016 og har følgende innhold: Trevirke til utvendig og innvendig vedlikehold av bestående hus som hører setra til og trevirke til vedlikehold og nyanlegg av gjerde: øket fra 25 til 40 % tilskudd.

Trevirke til nybygg og tilbygg på seterhus: øket fra 15 til 25 % tilskudd.

Godkjent tak: kr. 15 pr. m².

Tilskuddene utbetales etter regning.

Nettinggjerde er ikke berettiget tilskudd.

Det ytes bidrag til nytt seterhus dersom setra brukes i den jordbruksmessige driften av gården. Seterhuset må bygges i dimensjon og formspråk som harmonerer med seterbebyggelse. Byggesøknaden behandles både av Pihl AS og Ringsaker kommune.

Etter søknad kan de enkelte setervanger få støtte opp til kr. 2 000 pr. vang til fellestiltak til beste for setermiljøet.

Pihl AS har tilrettelagt ordninger for å opprettholde kulturlandskapet og ivareta

setrenes kvaliteter for nærmiljø og annen næringsutvikling. Ordningen er primært ment for å ta vare på fjøs og andre driftsbygninger som tilhører setermiljøet. Slik kan det etter nærmere regler ytes tilskudd på inntil kr. 25 000 for enkelthus og kr. 50 000 pr. seter i et større setermiljø.

Valgte kontaktpersoner for de ulike setervanger

Aksjøen nord:

Marie Kløvstad Øye, Stensrud, 2355 GAUPEN

Aksjøen sør:

Tor Senstad, Ulvilrud, 2355 GAUPEN

Bonkerud:

Even Glestad, Holo, 2355 GAUPEN

Døråsen:

Syver Duenger, Gaalaas, 2350 NES H

Gammelskolla:

Per Ulven, Bårdset N, 2390 MOELV

Gautseter:

Jørn Ødegården, Spikdalen, 2380 BRUMUNDDAL

Geitbu:

Ole Schjerpen, Skjerpen, 2380 BRUMUNDDAL

Gjesbusåsen:

Jon Ensby, Ødemo, 2390 MOELV

Grimstilen:

Johan E. Mellbye, Grefsheim, 2350 NES H

Hamarseter:

Peder Brenden, Tvedt, 2380 BRUMUNDDAL

Kvarstadseter:

Hans Frogner, Kvarstad, 2380 BRUMUNDDAL

Nysetra:

Oliv Gaalaas Snedrud, Gaalaas N, 2320 FURNES

Nøkkelåsen:

Ole Martin Fjeldberg, Soug Ø, 2355 GAUPEN

Olshølen:

Olav Dobloug, Gaalaas Ø, 2320 FURNES

Sjusjøen:

Steinar Afseth, Afseth, 2372 BRØTTUM

Skvaldra:

Arne Ingvar Dobloug, Flisaker, 2380

BRUMUNDDAL

Stenstilen:

Johan Petter Boye, Hoelstad, 2350 NES H

Storstilen:

Simen Hulleberg, Gjestvang Ø, 2350 NES H

Tom:

Borger Rune Nymo Larsen, Molstad, 2386

BRUMUNDDAL

Øyungen:

Einar Sørby, Lier, 2380 BRUMUNDDAL

BEITE

Antall dyr sluppet på beite/tap	2017	2016	2007	1990
Ringsaker				
Sauebeitelag	17 226	17 881	14 824	13 845
Tap av dyr	1 025	946	1 427	370
Tap i %	6,0	5,3	9,55	2,67
Ringsaker				
Kvigeblag	1 881	1 757	1 718	1 041
Tap av dyr	3	7		
Tap i %	0,2	0,4		

Beiteutvalget

har hatt 1 møte. Einar Storlien har vært leder og Per Fineid har vært sekretær.

Første slippdato ble satt til 25. mai 2017. De lokale beitelag fastsetter etter denne dato selv når beitedyr kan slippes i sine områder.

Lokallagets styre har ansvaret for at lagets medlemmer følger de fastsatte bestemmelser.

Antall dyr som kan slippes bestemmes blant annet av forgrunnet på gården. Det er utarbeidet egne retningslinjer i Beiteutvalget om dette. Det er innført kvote for totalt antall ammekyr/kjøttfe i beiteområdet.

Det har også i 2017 pågått et arbeid med beitebruksplan for Ringsakerfjellet. Rapport ferdigstilles i 2018. Prosjektet er et samarbeid mellom grunneierne, beitebrukerne og landbrukskontoret. Rovviltplagen var noe økende i 2017 i forhold til 2016.

JAKT OG FISKE

Ringsaker Jakt- og Fiskeområde DA (RJFO) er en grunneiersammenslutning for forvaltning av jakten og fisket. Pihl AS og Brøttum, Ringsaker, Veldre, Nes og Furnes allmenninger er andelseiere.

Området utgjør ca. 587 000 daa og har i alt 30 600 daa vann og 60 km fiskeførende elver og bekker.

SMÅVILTJAKT OG FISKE

Felt småvilt i RJFO i perioden 2013 – 2017:

	2017	2016	2015	2014	2013
Rype	80*)	300	100	550	450
Storfugl	12*)	60	30	130	90
Orrfugl	18*)	70	50	160	130
Hare	30*)	110	73	77	72
Ender	5	1	2	5	4
Rev	31	26	36	37	31
Kråke	1	-	5	6	18
Mink	1	-	-	-	-
Solgte kort	861	587	482	1 150	1 020

*)Tallene blir korrigert når statistikk fra SSB foreligger. For perioden 2013 -2016 er tallene fra SSB lagt inn når det gjelder rype, storfugl og orrfugl.

Salg av jaktkort gikk en del opp fra 2016 til 2017, men er fortsatt en del lavere enn årene før 2015.

Bever

RJFO har siden slutten av 80-tallet hatt spredte forekomster av bever. Etter hvert fikk beveren en slik utbredelse i RJFO at det ble startet jakt våren 2007. I Åsta og Brumunda er nå beveren på retur, og i 2015 ble årlig kvote redusert fra 10 til 5 dyr. Antall felt bever i perioden 2013-2017 er som følger:

	2017	2016	2015	2014	2013
Bever, felt	3	4	3	7	10

Fiske

Det er åpent for fiske hele året på alle vann med unntak av fredningstiden 15. september til

15. oktober. Dette gir også mulighet for å pilke på alle vann. I 2017 ble det solgt 3 152 fiskekort, tilsvarende for 2016 var 4 068 kort.

I 2017 er det satt ut ca. 500 flerårig og toårig fisk fordelt på Eftastjernet, Nybutjernet, Bergsbuvannet, Bekkelitjern og Kvarstadsetertjern. Dette er om lag på samme nivå som i 2016 når det gjelder antall fisk, men fordelt på noen flere tjern.

RJFO driver kontinuerlig vedlikehold av området fiskevann. Alt fra rensk i kantsoner, fjerning av torv, til mer omfattende tiltak der vannstand senkes slik at dypere vedlikehold av bunn og demninger kan foretas. I 2017 ble slik rensk foretatt på Kvarstadsetertjern.

ELGJAKT

Fordelingen av skutte dyr i 2017 er tilnærmet lik mellom kalv, ungdyr og voksne dyr.

Sett elg verdiene ser ut til å ha stabilisert seg på litt over 0,5 elg pr. jegerdagsverk. Det er imidlertid store forskjeller fra fjellområdene til områdene nær bygda.

Statistikk viser at gjennomsnittsvekt for elg i RJFO har hatt en nedgående trend over mange år, fra en gjennomsnittsvekt på ca 133 kg i 1993 til ca 115 kg i 2017.

I 2017 ble det samlet for RJFO utdelt 172 av totalt 180 fellingstillatelser og felt 175 elger, av disse 2 ekstradyr og 3 vraket. Tilsvarende tall for 2016 var utdelt 172 av 185 fellingstillatelser, og 176 felt. I Pihl's område ble det i 2017 felt 31 elger, mot 33 året før.

Jakttiden for elg ble i 2017 utvidet til 14.12. Jaktrettene ble satt ut for 3 år i 2017.

VILLREINJAKT

RJFO, Ringebu, Øyer og Stor-Elvdal samarbeider om registrering av reintrekket sørover på våren. De siste års registreringer bekrefter at antall rein som trekker sørover til våre områder er betydelig redusert, og kvotene er derfor redusert med ca. 50 %.

RJFO hadde 8 fellingstillatelser i 2017 og det ble felt 4 dyr, en fellingsprosent på 50 %.

Tilsvarende tall for 2016 var 7 tillatelser og 6 felte dyr, 85 %.

JAKT PÅ ØVRIG HJORTEVILT

Det ble i 2017 solgt 29 jaktkort på rådyr, og felt 17 dyr. Tilsvarende for 2016 var 24 kort og 13 felte dyr.

Det ble felt 4 hjort i Ringsaker kommune høsten 2017, 1 av dem i RJFO sine områder. Dette er identisk med tallene for 2016.

JAKT PÅ ROVDYR

Det ble fanget 2 mår i 2016/2017.

I 2017 ble det skutt 31 rev, i 2016 ble det skutt 26.

Det ble felt 1 ulv og 1 bjørn i RJFO sitt område i 2017.

FJELLVEIENE

VEDLIKEHOLDSARBEID

Veiene har hele året holdt god standard. Det ble i 2017 gjennomført ordinært arbeid med salting, grusing, grøfterensk og skifting av stikkrenner. Masseutskifting er foretatt på svake partier.

På Kvarstaddammen ble vestre brukar utbedret i 2017, med påstøp på tørrsteinsmur og støpt dekke.

SALG AV RABATTKORT

	2017	2016	2015	2014	2013
Årskort	1 453	1 484	1 327	1 313	1 344
Sesongkort	298	281	270	265	281
Månedskort	73	42	47	40	36
Ukeskort	115	133	123	94	135
Helgekort	38	62	50	65	72

Rabattkort har vært solgt på de faste bomstasjonene, Pihl AS's kontor, og Hygga på Ljøsheim.

ANLEGGSMIDLER OG INVESTERINGER

Det er i 2017 investert i konstantrykkanlegg på veihevelen, ny slepehevel for traktor og ny dumperhenger til traktor. Pihl AS har også sammen med RingAlm AS investert i nytt dieselfyllingsanlegg på Brumund Sag.

HYTTEOMRÅDER

HYTTER

Ved utgangen av 2017 er antall registrerte tomtefester 2 427.

I 2017 er det solgt 6 fortettingstomter og ved utgangen av 2017 er antall selveiertomter 480. Av dette er 373 innløst i henhold til tomtefesteloven og 107 solgt som ny tomt.

Festeavgift

Festeavgiften ble regulert i henhold til tomteverdi i 2017 for de festekontrakter der dette er mulig, og ellers i henhold til endringen i konsumprisindeksen.

Etter lovendring fra 01.07.2015 har bortfester anledning til å regulere festeavgiften ved utløp av tidsbestemte festekontrakter.

Innløsning

I samsvar med tomtefestelovens bestemmelser er det innløsningsrett for festetomter til bolig og fritidsformål i Pihl AS.

I 2017 er det innløst 47 tomter og antall innløste tomter pr. 31.12.2017 er 373 tomter.

Salgstomter

Nye tomter i fortetting på Sjusjøen selges som selveiertomter. Ved utgangen av 2017 er det solgt/overtatt totalt 107 tomter som fordeler seg slik:

	2017	2016	2015	2014	2006-13
Sum: 107	6	21	14	16	50

TILTAK I HYTTEOMRÅDENE

Vannanlegg for tappepunkter

Tilførsel av drikkevann til hytteområdene skjer fra egne vannkilder som via et ledningsnett forsyner tappepunktene inne i hytteområdene. Kvaliteten på vannet overvåkes av eget kontrollsystem underlagt Mattilsynet.

Lekkasjer er utbedret løpende. Frostutsatte ledninger og kummer isoleres fortløpende. Gamle tappepunkt blir byttet og rustet opp etter en vedlikeholdsplan.

Offentlig vann og avløp

På Sjusjøen har det også i 2017 pågått tilknytning av gamle hytter og nye hytter på solgte fortettingstomter til offentlig VA-nett i Pihl AS' regi.

Antall tilknyttete hytter:

	2017	2016	2015	2014	Til 2014
Sum: 616	26	35	67	36	452

Totalt 616 enheter er tilknyttet offentlig vann og avløp pr 31.12.2017.

Planarbeid og andre tiltak

Det har ikke pågått planarbeid for hytteområdet Lunkelia i 2017. Planarbeidet fortsetter i 2018.

Reguleringsplan for fortetting i Kroksjølia er utarbeidet i 2017, med en ramme på inntil 100 tomter. Reguleringsplanen ventes vedtatt i 2018.

TURISME

Ringsakerfjellet har store kvaliteter for fritidsbruk og treningsformål som etterspørres av et stort antall brukere. Pihl AS er opptatt av en langsiktig forvaltning av denne ressursen.

SKILØYPER OG SKIANLEGG

Pihl AS dekker sammen med de andre grunneierne i Ringsakerfjellet en betydelig del av kostnaden med løypepreparering i fjellet. Hytteeiere, velforeningene og næringslivet er også viktige bidragsytere.

Sjusjøen Langrennsarena benyttes til lokale og nasjonale skirenn. NorgesCup langrenn ble avholdt 21-22. januar 2017. I april 2017 ble Bendit Langrennsfestival avholdt for ungdom 8-16 år. Sjusjøen Fri turrenn i fristil gikk samtidig mellom Natrudstilen og Sjusjøen. Sjusjørennet og Romjulsrennet ble avholdt i desember. Det er samarbeidsavtaler med Birkebeinerrennet om bruk av anlegget som startområde for Halvbirken og Ungdomsbirken, og som matstasjon for Birkebeinerrennet og -rittet. Lysløypa har vært i normal drift i 2017.

DELTAKEELSE I SELSKAPER

Pihl AS deltar sammen med Ringsaker og Nes allmenninger i RingsakFjellet Fritid AS for å organisere og finansiere løypekjøringen, utvikle sti- og løypenettet i Ringsakerfjellet, og stå for drift/utvikling av Sjusjøen Skisenter.

Sjusjøen og Omegn Skiforening er etablert for å sikre finansiering av løype- og stinettet. Frivillige løypetilskudd og bidrag gjennom serviceavgiften har økt bidraget til løypekjøringen. Løypenettet blir kjørt i henhold til instruks.

Pihl Eiendom AS ble etablert i 2012 som et eiendomsselskap for nytt kontorbygg. Pihl AS eier alle aksjene i Pihl Eiendom AS.

Destinasjon Sjusjøen SA er etablert som destinasjonsselskapet på Sjusjøen og Ringsakerfjellet og hadde 82 medlemsbedrifter pr. 31.12.2017. Selskapet utvikler også fritidstilbudet i Ringsakerfjellet. Selskapet samordner aktørene på Sjusjøen på en meget god måte. Brøttum Almenning og Pihl AS er de største økonomiske bidragsyterne i selskapet.

UTVIKLING AV GRAATENOMRÅDET

Pihl AS kjøpte i 2014 Sport1-bygget og aksjene i Even Graaten AS for å utvikle Graatenområdet som det framtidige sentrumsområdet på Sjusjøen. I 2017 har utbyggingen av Graatenområdet startet. Utbyggingen skal pågå fram til oktober 2018, og framdriften er i henhold til plan. Det vil komme ny dagligvarebutikk, ny

sportsbutikk, nytt og bedre spisested, 11 leiligheter samt større og bedre parkeringsarealer.

Fra byggearbeidene på Graaten

ÅRETS RESULTAT OG UTSIKTER

FRAMOVER

OMTALE AV DE ENKELTE FORRETNINGSOMRÅDER

SKOGEN

Pihl AS har i tillegg til tynningsdrift, fjellskoghogst og vindfallhogst foretatt hogst i hytteområder og på setervanger. Gjennomsnittsprisene på tømmer har gått noe opp i 2017.

Utsiktene framover:

- Skogen skal drives skogfaglig fornuftig og på en slik måte at skogens verdi ikke forringes over tid, samtidig som den skal gi størst mulig avkastning.
- Pihl ønsker å ta vare på seterlandskapet, og kan derfor gjennomføre hogst i tilknytning til setervangene uavhengig av lønnsomheten ved slike skogsdrifter.

JAKT OG FISKE

Det er fortsatt lav fellingskvote for elg i 2017, med 33 dyr i Pihl. Beitesituasjonen for hjorteviltet er presset. Avskytingen av villrein er fortsatt lav. Det var i 2017 økte inntekter fra både hjorteviltjakt og småviltjakt, men noe reduksjon i inntekter fra fiske.

Utsiktene framover:

- Jakt- og fiskeproduktet skal forvaltes bærekraftig og utvikles for bedre lønnsomhet.
- Pihl AS' jakt- og fiskevirksomhet forvaltes av Ringsaker Jakt og Fiskeområde.

FJELLVEIENE

Omsetningen av veibilletter viser en svak økning fra 2016 til 2017. Kostnadssiden er fortsatt høy som følge av flomskader våren 2017, utbedring av Kvarstaddammen og generelt vegbelastninger rundt utbyggingsområdene på Sjusjøen.

Utsiktene framover:

- Det skal tilbys gode veger til brukerne.
- Vegholdet skal gå i økonomisk balanse over tid. Det er enighet med velforeningene om dette prinsippet videre.
- Det skal avsettes midler til framtidige større vedlikeholdsprosjekter og investeringer før de gjennomføres.
- Bomløsningene skal automatiseres.

HYTTEOMRÅDER/TURISME

Ringsakerfjellet og Sjusjøen som langrenns- og fritidsbrukdestinasjon står sterkt som følge av et meget godt løypenett og et fritidsområde av høy kvalitet. Det har også i 2017 vært stor interesse for området og nye hyttetomter. Utbyggingen av

Graaten-området pågår og fastsetter Graaten som det framtidige sentrumsområdet på Sjusjøen.

Regulering av festeavgift og innløsning av hyttetomter skjer i henhold til gjeldende lovverk.

Utsiktene framover:

- Ringsakerfjellet skal være landets beste fritidsdestinasjon.
- Det er stor interesse for hytter og utmarksprodukter i Pihls område. Dette gir store muligheter for å videreutvikle selskapet. Pihl AS' tomtereserver skal utnyttes videre.
- Pihl AS vil aktivt arbeide for å utvikle Sjusjøen sentrum og tilliggende fasiliteter. Dette vil også kunne skje med eierskap av konkrete prosjekter.
- Sjusjøen Langrennsarena skal utvikles videre i samarbeid med Sjusjøen Idrettsanlegg.
- Med deltakelse i Ringsakerfjellet Fritid AS, Sjusjøen og Omegn Skiforening og Destinasjon Sjusjøen er Pihl AS aktivt med på å utvikle aktivitetstilbudet i området.
- Pihl AS vil fortsatt ta vare på seterbruken og det enkle friluftsliv i Åstdalen og de indre områder.

Øverst til venstre: Fra Birkebeinerrittet. I midten: Fra Birkebeinerrennet
Bildet under: Vårt nye kontorbygg på Sjusjøen

SKOGBRUK • JAKT/FISKE • BEITE • TURISME • GODT UTBYGD VEINETT

Pihl as – en utmarkseiendom i Ringsaker

Sjusjøvegen 2001, 2612 Sjusjøen • Tlf 62 33 43 80 • www.pihlske.no